

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 499

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 20 iunie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 88 din 13 februarie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ	2–6
Decizia nr. 384 din 29 mai 2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică și pentru trecerea unui imobil din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău, în domeniul public al județului Bacău	7–12
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
399. — Hotărâre privind aprobarea desființării Stadionului orașenesc Săveni situat în orașul Săveni, Str. Independenței nr. 2, județul Botoșani, în vederea realizării obiectivului de investiții „Construire Complex Sportiv”, Str. Independenței nr. 2, orașul Săveni	13
400. — Hotărâre privind modificarea anexei nr. 41 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului	14
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
931. — Ordin al ministrului transporturilor privind măsurile pentru aplicarea art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 1.321/2007 și (CE) nr. 1.330/2007 ale Comisiei	15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 88

din 13 februarie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ, coroborate cu cele ale art. 90 și art. 344 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Elena Ilie în Dosarul nr. 2.223/192/2016 al Judecătoriei Bolintin-Vale. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.339D/2017.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 17 ianuarie 2019, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Răzvan Horațiu Radu, și au fost consemnate în încheierea de ședință din acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 din Legea nr. 47/1992, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 13 februarie 2019, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 3 iulie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.223/192/2016, **Judecătoria Bolintin-Vale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ, coroborate cu cele ale art. 90 și art. 344 alin. (3) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Elena Ilie cu ocazia soluționării unei cauze penale.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține că, fiind trimisă în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de abuz în serviciu și delapidare, avea, potrivit Codului de procedură penală, dreptul de a fi asistată de un avocat desemnat din oficiu. Cu toate acestea, pe parcursul urmăririi penale, dar și în faza de cameră preliminară, inculpata nu a beneficiat de asistență juridică din oficiu, deși aceasta era obligatorie. În aceste condiții, autoarea apreciază că limitarea în timp a posibilității invocării excepției de nulitate absolută întemeiate pe dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală aduce o gravă atingere dreptului la apărare, dar și dreptului la un proces echitabil garantat de Constituție.

5. Susține că această limitare încalcă prevederile art. 16, art. 21 și art. 24 din Constituție, creându-se o inegalitate de tratament juridic între inculpatul față de care instanța a fost diligentă și i-a numit un avocat din oficiu sau a putut să își angajeze un apărător ales și inculpatul căruia instanța de judecată nu i-a numit un apărător din oficiu.

6. Prin limitarea termenului în care poate fi invocată nulitatea absolută a actelor care au fost întocmite cu încălcarea dreptului la apărare, autoarea excepției apreciază că se dă posibilitatea fundamentării unei soluții de condamnare pe acte întocmite în mod nelegal, cu încălcarea dreptului la apărare.

7. Totodată, apreciază că, prin modul de reglementare, în sensul limitării termenului în care se poate invoca nulitatea absolută a actelor de procedură întocmite în cursul urmăririi penale cu încălcarea dreptului la apărare, se produce o minimizare a acestui drept fundamental garantat și ocrotit atât prin Legea fundamentală, cât și prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

8. Arată că accesul liber la justiție vizează nu numai acțiunea introductivă de instanță, ci și sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, inclusiv exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate, în această sferă incluzându-se și posibilitatea de a acționa împotriva actelor nelegale.

9. **Judecătoria Bolintin-Vale** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece reglementarea cazurilor de nulitate absolută și a condițiilor în care aceasta poate fi invocată, a obiectului camerei preliminare și a judecății reprezintă atribuția legiuitorului, destinatarii acestor norme juridice urmând să își adapteze conduita în mod corespunzător. Dispozițiile criticate nu afectează dreptul inculpatului de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces public, judecat de către o instanță independentă, imparțială, stabilită prin lege. Susține că dispozițiile criticate nu îngreșesc dreptul persoanei în cauză de a fi asistată de către un avocat ales sau numit din oficiu și nu afectează în niciun fel unicitatea și imparțialitatea justiției ori egalitatea în fața acesteia. Apreciază că părțile ar fi trebuit să manifeste diligență în faza camerei preliminare și să invoce toate excepțiile sau neregulile procedurale sesizate în această etapă, și nu în cea a judecății. Etapa camerei preliminare este o etapă distinctă de etapa judecății în fond a cauzei, iar competența realizării etapei procesuale a camerei preliminare este atribuită judecătorului de cameră preliminară, a cărui competență constă atât într-o verificare a actelor procedurale efectuate până în această etapă a procesului penal, cât și în luarea unor măsuri după finalizarea urmăririi penale. Camera preliminară are ca obiect, conform art. 342 din Codul de procedură penală, soluționarea problemelor ce vizează competența instanței, legalitatea sesizării, legalitatea administrării probelor și legalitatea actelor efectuate de către organele de urmărire penală. Așa fiind, legiuitorul a limitat la o fază distinctă a procesului penal posibilitatea invocării excepțiilor referitoare la aspectele enumerate, fază în care nu se stabilește vinovăția sau nevinovăția inculpatului. Impunerea, prin lege, a unor exigențe, cum ar fi instituirea unor termene sau condiții procesuale, pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, chiar dacă constituie condiționări ale accesului liber la justiție, are o solidă și indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** arată că obligativitatea desemnării unui apărător din oficiu operează numai în cauzele strict determinate de lege, întrucât numai pe această cale pot fi instituite excepții de la regula generală a caracterului facultativ al asistenței juridice, iar stabilirea, extinderea sau restrângerea acestor excepții este de competența exclusivă a legiuitorului. Apreciază că o garanție a respectării dreptului constituțional la apărare este tocmai reglementarea criticată, care sancționează cu nulitatea absolută încălcarea prevederilor referitoare la asigurarea asistenței juridice, atunci când aceasta este obligatorie conform legii.

12. De asemenea, susține că scopul procedurii de cameră preliminară este de a verifica legalitatea competenței și a sesizării instanței, precum și legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, mai înainte de a se trece în faza de judecată. Astfel, este firesc ca nulitatea absolută decurgând din încălcarea în faza de urmărire penală sau în procedura de cameră preliminară a dispozițiilor referite de art. 281 alin. (1) lit. e) și f) să poată fi invocată numai până la încheierea acestei din urmă proceduri. Spre deosebire de inculpații care au fost trimiși în judecată anterior intrării în vigoare a actualului Cod de procedură penală și care aveau posibilitatea de a invoca încălcarea dispozițiilor legale referitoare la asigurarea asistenței juridice, în condițiile în care aceasta era obligatorie, în orice stadiu al procesului penal, potrivit art. 197 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, inculpații trimiși în judecată ulterior intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală pot invoca încălcarea prevederilor legale referitoare la asistența juridică obligatorie până la încheierea procedurii în camera preliminară, potrivit art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală. Această diferență de tratament juridic este justificată de nevoia de asigurare a desfășurării procesului penal într-un termen rezonabil, fiind, totodată, în concordanță cu exigențele constituționale ale dreptului la un proces echitabil.

13. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile criticate sunt neconstituționale. Arată că art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală a suferit modificări, în forma actuală această dispoziție reglementând în sensul că asistența juridică este obligatorie și în cursul procedurii în camera preliminară. Precizează că încheierea de cameră preliminară în această cauză a fost pronunțată în data de 22 septembrie 2016, la o dată ulterioară intrării în vigoare a obligativității asistenței juridice din oficiu în faza procedurii de cameră preliminară pentru acest tip de cauze.

14. Totodată, potrivit art. 344 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cazurile prevăzute la art. 90 din același act normativ, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilește, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile. Neacordarea apărătorului din oficiu este sancționată de legiuitor cu nulitatea absolută, conform art. 281 alin. (1) lit. f) din același cod. Arată că instanța de contencios constituțional a statuat că „nulitatea reprezintă o sancțiune procedurală extremă, care intervine numai atunci când alte remedii nu sunt posibile”. Astfel, semnificația interesului public astfel protejat se circumscrie dreptului la apărare al persoanelor aflate în ipoteza legală descrisă, pentru care legiuitorul a prevăzut prin norma imperativă, pe de o parte, asigurarea asistenței juridice din oficiu, iar, pe de altă parte, sancțiunea nulității absolute, în cazul nerespectării ei.

15. Din analiza textului de lege criticat, și anume art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală, rezultă că încălcarea dreptului la asistență juridică din oficiu în timpul procedurii camerei preliminare poate fi invocată numai până la încheierea procedurii în camera preliminară. Apreciază că, în pofida importanței deosebite acordate acestui drept — reliefată de aplicarea sancțiunii maxime, și anume nulitatea absolută, în cazul nerespectării lui de către judecătorul de cameră

preliminară —, textul de lege limitează dreptul de a cere nulitatea absolută, chiar odată cu încheierea fazei procesului penal în care inculpatul nu s-a bucurat de dreptul respectiv. Astfel, îndreptățit la avocat din oficiu, inculpatul nu va avea acces la apărare și nici la posibilitatea de a invoca nulitatea în faza ulterioară, deoarece a intervenit termenul de decădere. Astfel, dreptul la apărător din oficiu în faza procedurii camerei preliminare este golit de conținut, ceea ce afectează atât principiul fundamental al legalității, cât și dreptul fundamental la apărare asigurat de un avocat din oficiu în cazurile expres prevăzute de lege, cu atât mai mult cu cât, în cazurile de nulitate absolută, vătămarea procesuală este prezumată *iuris et de iure*, neexistând o condiție în sensul dovedirii existenței acesteia.

16. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. În ceea ce privește **obiectul excepției de neconstituționalitate**, Curtea constată că, potrivit încheierii de sesizare, autoarea critică dispozițiile art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ, coroborate cu cele ale art. 90 și art. 344 alin. (3) din Codul de procedură penală. Cu toate acestea, Curtea observă că motivele de neconstituționalitate invocate nu au în vedere conținutul dispozițiilor art. 90 și art. 344 alin. (3) din Codul de procedură penală, acestea fiind indicate pentru a circumscrie situația de fapt din cauza în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate. Așa fiind, Curtea constată că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ, cu următorul cuprins:

Art. 281 alin. (1) lit. f): „(1) *Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind: [...] f) asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalți părți, atunci când asistența este obligatorie.*”;

— Art. 281 alin. (4) lit. a): „*Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) trebuie invocată: a) până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare.*”

19. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că textele criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5), potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 24 alin. (1) potrivit căruia dreptul la apărare este garantat și art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 6 și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, autoarea acesteia critică instituirea unui termen (încheierea procedurii în camera preliminară) până la care se poate invoca nulitatea absolută ce decurge din nerespectarea în faza camerei preliminare a dispoziției referitoare la obligativitatea asistării de către avocat a suspectului sau a inculpatului.

21. În acest context, Curtea reține că, potrivit art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, asistența juridică este obligatorie

în cursul procedurii în camera preliminară și în cursul judecății în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani. Textul a fost modificat în acest sens prin art. II pct. 14 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016, anterior asistența juridică fiind obligatorie în acest caz doar în cursul judecății. Din economia textului rezultă că legiuitorul nu a reglementat aplicabilitatea acestui caz și pentru faza urmăririi penale.

22. Curtea observă că, potrivit art. 187 din Codul penal, pedeapsa prevăzută de lege este cea prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei (de exemplu, recidiva, infracțiunea continuată, concursul de infracțiuni, pluralitatea intermediară, tentativa).

23. Astfel, Curtea reține că autoarea excepției a fost trimisă în judecată, prin rechizitoriul din 24 iunie 2016, pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 295 alin. (1) din Codul penal – delapidarea (ce se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani), de art. 321 alin. (1) din Codul penal — fals intelectual (ce se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani) și de art. 297 alin. (1) din Codul penal — abuz în serviciu (ce se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani). În cadrul procedurii camerei preliminare în primă fază, Încheierea a fost pronunțată la data de 26 septembrie 2016, iar în faza contestației camerei preliminare, Încheierea a fost pronunțată la data de 24 octombrie 2016.

24. Din economia dispoziției art. 90 din Codul de procedură penală rezultă că legiuitorul a reglementat obligativitatea asistenței juridice, iar nu a reprezentării. Astfel, nulitatea intervine numai pentru situațiile în care părțile sunt prezente, dar neasistate. Astfel, lipsa apărătorului nu este caz de nulitate absolută când și partea lipsește fără a avea un reprezentant. În cazul în care prezența suspectului sau inculpatului este obligatorie, lipsa lui va atrage nulitatea absolută a actului, fiind aplicabile însă dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală. Curtea observă că, potrivit încheierii pronunțate în primă instanță în procedura camerei preliminare, precum și Încheierii nr. 77 din 24 octombrie 2016, pronunțată în procedura contestației, autoarea excepției a fost prezentă personal, nefiind asistată de apărător.

25. Totodată, din încheierile pronunțate în procedura camerei preliminare rezultă că autoarea excepției de neconstituționalitate nu a invocat încălcarea dispozițiilor legale referitoare la asistența juridică obligatorie până la încheierea procedurii în camera preliminară, ci în cursul judecății în primă instanță, după ce autoarea excepției și-a angajat apărător, astfel cum reiese din Încheierea din 24 aprilie 2017, pronunțată de Judecătoria Bolintin-Vale. Subsecvent respingerii acestei cereri, în cursul judecății, inculpata a ridicat excepția de neconstituționalitate care face obiectul prezentului dosar.

26. Curtea observă că nulitățile absolute reglementate de Codul de procedură penală sunt prevăzute de dispozițiile art. 281 alin. (1) și au în vedere: compunerea completului de judecată; competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente; competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală; publicitatea ședinței de judecată; participarea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii; prezența suspectului sau a inculpatului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii; asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie.

27. În ceea ce privește **termenul până la care poate fi invocată** încălcarea dispozițiilor ce reglementează materiile

anterior menționate, Curtea reține că legiuitorul a realizat o distincție. Astfel, încălcarea reglementărilor referitoare la compunerea completului de judecată, competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente, competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, publicitatea ședinței de judecată și participarea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii, *poate fi invocată în orice stare a procesului.*

28. Referitor la prezența suspectului sau a inculpatului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii, și *asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie*, încălcarea reglementărilor referitoare la acestea poate fi invocată, după cum urmează: *până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare; în orice stare a procesului, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecății; în orice stare a procesului, indiferent de momentul la care a intervenit încălcarea, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției.*

29. Curtea constată, astfel cum anterior a subliniat, că una dintre categoriile nulităților absolute reglementate în actualul Cod de procedură penală este aceea a neasistării de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie. Cazurile în care este obligatorie asistența juridică a suspectului sau a inculpatului sunt reglementate de dispozițiile art. 90 din Codul de procedură penală, iar cele în care este obligatorie asistența juridică a părții civile și a părții responsabile civilmente sunt reglementate de dispozițiile art. 93 din același act normativ.

30. Curtea reține că, potrivit art. 197 alin. 2 din Codul de procedură penală din 1968, era sancționată cu nulitatea absolută neasistarea de către apărător a învinuitului sau a inculpatului când acest lucru era obligatoriu, potrivit legii. Această nulitate nu putea fi înlăturată în niciun mod, putând fi invocată în orice stare a procesului și putând fi luată în considerare chiar din oficiu, potrivit art. 197 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968. Spre deosebire de vechea reglementare, noul Cod de procedură penală instituie un termen — încheierea procedurii în camera preliminară — până la care poate fi invocată încălcarea dispozițiilor referitoare la asistarea obligatorie a persoanelor prevăzute la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ, intervenită în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare.

31. Curtea constată că din coroborarea dispozițiilor procesual penale referitoare la nulitățile absolute și cele relative rezultă că regimul juridic al acestui caz de nulitate absolută prezintă o serie de asemănări cu cel al sancțiunii nulității relative, din perspectiva termenului până la care se poate invoca, în condițiile în care împlinirea termenului (încheierea procedurii în camera preliminară) determină acoperirea nulității absolute.

32. În continuare, Curtea reține că una din trăsăturile caracteristice ale nulității absolute, prevăzute în art. 197 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, constă în interdicția de a putea fi înlăturată prin tăcere sau prin voința părților, prin autoritatea organului judecătoresc ori prin alt mijloc procesual. Din această trăsătură se poate trage concluzia că, în cazul încălcării unei dispoziții aflate sub sancțiunea nulității absolute, există întotdeauna vătămarea procesuală cerută de lege, că existența unei astfel de vătămări nu trebuie dovedită, după cum nu poate fi dovedită nici inexistența ei, producerea vătămării fiind deci sub puterea unei prezumții legale *juris et de jure*. Or, **sancțiunea care implică întotdeauna existența unei vătămări ce nu poate fi înlăturată în niciun mod nu poate proteja decât acele dispoziții care garantează în cel mai înalt grad aflarea adevărului sau care asigură realizarea efectivă a drepturilor părților.** Așadar, în cazul nulităților absolute, toate dispozițiile aflate sub această sancțiune sunt dispoziții care, prin

voința legii, garantează aflarea adevărului sau asigură drepturile părților, fără a mai fi necesar să se facă evaluări și argumentări despre încadrarea în acest temei de casare a nelegalității hotărârii recurate. Nulitățile absolute se caracterizează prin aceea că vătămarea se fundamentează pe prezumții legale absolute, încălcarea legii având consecințe grave și directe asupra realizării scopului procesului penal.

33. În ceea ce privește cazurile de asistență juridică obligatorie, Curtea a reținut că art. 91 alin. (1) din Codul de procedură penală instituie în sarcina organului judiciar obligația de a asigura prezența unui avocat din oficiu, dacă suspectul sau inculpatul nu și-a ales un avocat, în cazurile în care asistența juridică este obligatorie. Respectarea de către organul judiciar a acestei obligații este garantată prin intermediul art. 281 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, care sancționează cu nulitatea absolută încălcarea dispozițiilor privind asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența juridică este obligatorie. Dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare, nulitatea se constată până la încheierea procedurii în camera preliminară, potrivit art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală.

34. Astfel, Curtea a constatat că dispozițiile art. 90 lit. b) și c) și ale art. 91 alin. (1) din Codul de procedură penală nu aduc nicio atingere dreptului la apărare consacrat de prevederile art. 24 din Constituție, având în vedere că dreptul la apărare nu poate fi confundat cu dreptul la asistență juridică obligatorie. Primul este garantat în toate cazurile, iar cel de-al doilea este o garanție a primului, creat fiind de legiuitor, care stabilește și cazurile sale de incidență. Așadar, de vreme ce Legea fundamentală garantează dreptul la apărare, iar nu și pe cel la asistență juridică obligatorie, stabilirea cazurilor în care aceasta din urmă este obligatorie constituie atributul exclusiv al legiuitorului.

35. Prin urmare, Curtea a reținut că nu se poate susține că dispozițiile anterior menționate sunt neconstituționale numai pentru că nu prevăd că asistența juridică este obligatorie în toate cazurile, câtă vreme exercitarea dreptului la asistență juridică este garantată. Dreptul la apărare, consacrat de art. 24 din Constituție, se referă la asistența juridică facultativă, iar excepțiile de la această regulă pot fi stabilite în mod exclusiv de legiuitor. În cazurile în care legea impune asistența juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului, apărarea are valoarea unei instituții de cert interes social, care funcționează atât în favoarea suspectului și a inculpatului, cât și în vederea asigurării unei bune desfășurări a procesului penal, în considerarea unor situații speciale ce rezultă din însăși enumerarea cuprinsă în textul de lege (Decizia nr. 134 din 20 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 5 iulie 2018).

36. Din cele anterior expuse rezultă că asistența juridică obligatorie este o opțiune legislativă. Cu toate acestea, Curtea constată că exercitarea dreptului la apărare, consacrat de dispozițiile constituționale ale art. 24, trebuie să fie una efectivă, ceea ce presupune că în anumite cazuri prezența unui apărător este elementul necesar pentru stabilirea efectivității acestui drept. Aceasta deoarece prin „asistarea” inculpatului de către apărător se înțelege nu numai prezența fizică a acestuia, în cauzele prevăzute de lege, ci și „acordarea asistenței juridice”, deci acordarea de sfaturi inculpatului despre ceea ce trebuie să întreprindă în proces și exercitarea drepturilor procesuale ale acestuia. Or, Curtea apreciază că prin reglementarea unui caz în care asistența juridică este obligatorie legiuitorul a prezumat că dreptul la apărare nu poate fi exercitat în mod efectiv decât prin prezența apărătorului.

37. Mai mult, marja de apreciere a legiuitorului în acest domeniu nu este nelimitată. Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că statele nu sunt obligate să ofere asistență judiciară decât „în cazul în care interesele justiției o impun”; acestea trebuie apreciate ținând seama de faptele

speței în ansamblu, nu doar de situația din momentul pronunțării deciziei cu privire la cererea de asistență judiciară, ci și de situația din momentul în care instanța națională s-a pronunțat pe fond (Hotărârea din 28 martie 1990, pronunțată în Cauza *Granger împotriva Regatului Unit*, paragraful 46). Atunci când apreciază dacă interesele justiției impun ca acuzatul să fie asistat gratuit de un avocat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului ține seama de diverse criterii, în special de gravitatea infracțiunii și de severitatea pedepsei în cauză (Hotărârea din 6 noiembrie 2012, pronunțată în Cauza *Zdravko Stanev împotriva Bulgariei*, paragraful 38). Pe lângă condiția referitoare la „interesele justiției”, Curtea Europeană a Drepturilor Omului ia în considerare complexitatea cauzei (Hotărârea din 24 mai 1991, pronunțată în Cauza *Quaranta împotriva Elveției*, paragraful 34), precum și situația personală a acuzatului (Cauza *Zdravko Stanev împotriva Bulgariei*, paragraful 38). În ceea ce privește cerința referitoare la interesele justiției, criteriul care se aplică nu presupune să se stabilească dacă lipsa asistenței judiciare a cauzat „un prejudiciu real” prezentării apărării, ci unul mai puțin strict, și anume dacă ipoteza asistenței din partea unui avocat „pare plauzibilă în speță” (Hotărârea din 13 mai 1980, pronunțată în Cauza *Artico împotriva Italiei*, paragrafele 34 și 35; Hotărârea din 24 ianuarie 1991, pronunțată în Cauza *Alimena împotriva Italiei*, paragraful 20).

38. Curtea observă că în unele cazuri reglementarea asistenței juridice obligatorii a fost determinată de elemente particulare ale persoanei în cauză, cum ar fi minoritatea, lipsa capacității de exercițiu, existența unei capacități de exercițiu restrânse etc.

39. Curtea constată că reglementarea asistenței juridice obligatorii, în cazurile prevăzute de lege, se circumscrie într-un drept al suspectului, al inculpatului, al persoanei vătămăte, al părții civile și al părții responsabile civilmente. Pe de altă parte, o atare reglementare dă naștere unei obligații în sarcina organului judiciar de a analiza dacă elementele cauzei determină aplicarea dispozițiilor legislative relative la asistența juridică obligatorie, indiferent dacă persoana în cauză a solicitat acest lucru sau nu. Cu alte cuvinte, reglementarea anterior menționată impune organului judiciar obligația de a nu rămâne în pasivitate, ci prin depunerea diligențelor necesare să asigure respectarea concretă și efectivă a dreptului la apărare al persoanei în cauză.

40. Așa fiind, Curtea constată că legiuitorul a prezumat a fi în interesul justiției reglementarea obligatorie a asistenței juridice în cazurile expres prevăzute de lege, încălcarea dispozițiilor relative la asistența juridică obligatorie determinând încălcarea dreptului la un proces echitabil.

41. În acest context, Curtea observă că prin legiferarea unui termen înăuntru cărui se poate invoca nulitatea absolută în cazul neasistării de către un apărător, deși legea prevede obligativitatea acestui lucru, se ajunge la o situație contradictorie. Astfel, legiuitorul instituie un termen care limitează posibilitatea invocării nulității absolute, deși prezumă absolut că persoana prezentă la dezbateri necesită asistența unui avocat pentru a putea realiza o apărare efectivă, apărare care presupune inclusiv invocarea nulităților. Or, inclusiv în jurisprudența instanțelor judecătorești s-a reținut că dreptul la o apărare efectivă ocupă un loc central în derularea procesului penal, importanța lui constând în faptul că toate celelalte drepturi ar rămâne derizorii, fără garanții procedurale, autoritățile judiciare având obligația de a asigura acest drept. Asigurarea reală a apărării este o garanție, o premisă sigură a cercetării obiective și complete a probelor, o condiție *sine qua non* a aflării adevărului, a apărării drepturilor și intereselor legale ale acuzatului, creând condiții necesare emiterii unei sentințe legale și temeinice.

42. Așa fiind, Curtea constată că prin instituirea unui termen înăuntru cărui se poate ridica excepția nulității absolute în cazul neasistării de către un apărător în faza procedurii camerei preliminare, deși legea prevedea obligativitatea acestui lucru,

legiuitorului goleşte de conţinut însuşi dreptul fundamental la apărare, asigurat prin asistarea de către un avocat numit din oficiu, în cazurile expres prevăzute de lege. Astfel, deşi nerespectarea obligaţiei de către organul judiciar este sancţionată de legiuitor cu nulitatea absolută, sancţiunea aplicabilă apare ca fiind lipsită de eficienţă în condiţiile instituirii unui termen (încheierea procedurii în camera preliminară) până la care se poate invoca nulitatea absolută ce decurge din nerespectarea în faza camerei preliminare a dispoziţiei referitoare la obligativitatea asistării de către avocat.

43. În continuare, Curtea observă că printre cazurile de nulitate absolută care pot fi invocate în orice stare a procesului se numără şi cel reglementat de dispoziţiile art. 281 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală referitor la neparticiparea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii.

44. Astfel cum s-a arătat, dispoziţiile art. 90 din Codul de procedură penală reglementează cazurile de asistenţă juridică obligatorie, aplicabile inclusiv în cursul procedurii în camera preliminară. Pe de altă parte, potrivit art. 344 alin. (4) din Codul de procedură penală, la expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) şi (3) ale aceluiaşi articol, dacă s-au formulat cereri sau excepţii ori dacă a ridicat excepţii din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabileşte termenul pentru soluţionarea acestora, cu citarea părţilor şi a persoanei vătămate şi cu participarea procurorului. Din dispoziţiile anterior menţionate rezultă că nesocotirea ambelor dispoziţii legale poate surveni în procedura de cameră preliminară, încălcarea fiind sancţionată în ambele cazuri cu nulitatea absolută. Cu toate acestea, Curtea constată că legiuitorul a reglementat diferit momentul până la care poate fi invocată nulitatea absolută, în funcţie de dispoziţiile procedurale încălcate. Astfel, în condiţiile în care aceste dispoziţii nu au fost respectate în cadrul aceluiaşi proces, se ajunge la situaţia în care, având în vedere distincţia realizată de legiuitor în ceea ce priveşte termenul de invocare a nulităţii absolute, nulitatea absolută ce derivă din lipsa asistării inculpatului sau a celorlalţi părţi, atunci când acest lucru este obligatoriu potrivit legii, va putea fi invocată până la încheierea procedurii în camera preliminară [potrivit art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală], pe când nulitatea absolută ce derivă din neparticiparea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii, va putea fi invocată atât în cadrul camerei preliminare, cât şi în cursul judecăţii [potrivit art. 281 alin. (3) din Codul de procedură penală].

45. Curtea observă că raţiunea unei astfel de dispoziţii referitoare la stabilirea unui termen până la care poate fi invocată nulitatea absolută poate fi generată de rolul fazei

procesuale a camerei preliminare, care trebuie să examineze tocmai neregularităţile de procedură ivite înaintea fazei de judecată, pentru ca aceasta din urmă să dobândească celeritatea impusă de cerinţa soluţionării cauzei într-un termen rezonabil. Astfel, Curtea constată că reglementarea unei noi structuri a procesului penal coroborată cu necesitatea soluţionării cauzei (faza de judecată) într-un termen rezonabil ar fi un motiv ce stă la baza opţiunii legiuitorului de a norma în anumite cazuri un termen până la care nulitatea absolută poate fi ridicată.

46. În acest context, Curtea constată că soluţionarea cauzei într-un termen rezonabil se circumscrie unui scop legitim, iar reglementarea unei noi structuri a procesului penal poate determina şi justifica anumite opţiuni legislative. Cu toate acestea, Curtea reţine că în jurisprudenţa sa (de exemplu, Decizia nr. 631 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 6 noiembrie 2015, Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, şi Decizia nr. 257 din 26 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 472 din 22 iunie 2017) a constatat că rezultatul procedurii în camera preliminară referitor la stabilirea legalităţii administrării probelor şi a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală are o influenţă directă asupra desfăşurării judecăţii pe fond, putând să fie decisiv pentru stabilirea vinovăţiei/nevinovăţiei inculpatului. Or, având în vedere importanţa acestei etape, precum şi faptul că, în cazurile pentru care legea reglementează asistenţa obligatorie, dreptul la apărare nu poate fi exercitat în mod efectiv decât prin prezenţa apărătorului, Curtea constată că reglementarea unei noi faze a procesului penal nu reprezintă un motiv întemeiat, care să justifice legiferarea unui termen (încheierea procedurii în camera preliminară) până la care încălcarea dispoziţiilor legale referitoare la asistarea obligatorie a inculpatului intervenită în procedura camerei preliminare să poată fi invocată.

47. În ceea ce priveşte soluţionarea cauzei într-un termen rezonabil, Curtea constată că acesta este un deziderat dorit a fi atins în ceea ce priveşte toate cauzele/procedurile judiciare. Cu toate acestea, soluţionarea cauzei într-un termen rezonabil nu se poate converti în justificarea ce stă la baza unei reglementări ce afectează însuşi dreptul la apărare şi dreptul la un proces echitabil.

48. Aşa fiind, Curtea constată că dispoziţiile art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din acelaşi act normativ sunt neconstituţionale.

49. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) şi al art. 147 alin. (4) din Constituţie, precum şi al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) şi al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepţia de neconstituţionalitate ridicată de Elena Ilie în Dosarul nr. 2.223/192/2016 al Judecătoriei Bolintin-Vale şi constată că dispoziţiile art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din acelaşi act normativ sunt neconstituţionale.

Definitivă şi general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi Judecătoriei Bolintin-Vale şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunţată în şedinţa din data de 13 februarie 2019.

PREŞEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marişiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 384

din 29 mai 2019

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică și pentru trecerea unui imobil din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău, în domeniul public al județului Bacău

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Cătălina Turcu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică și pentru trecerea unui imobil din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău, în domeniul public al județului Bacău, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.323 din 25 aprilie 2019 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.095 A/2019.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate autorul sesizării arată că bunul ce face obiectul transmiterii prin legea criticată este calificat, prin lege organică, drept bun ce face obiectul exclusiv al proprietății publice, sens în care face referire la art. I pct. nr. 29 din anexa la Legea nr. 213/1998.

4. Referitor la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție privind cerințele de calitate ale legii, autorul susține că, prin art. I din legea supusă controlului, se modifică dispozițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, în sensul adăugării posibilității trecerii unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale prin lege, fără a se face distincție dacă bunurile fac sau nu fac obiect exclusiv al proprietății publice. În aceste condiții, norma criticată este neclară, lipsită de precizie și previzibilitate, în raport cu teza întâi a art. 860 alin. (3) din Codul civil. În prezența unor modalități alternative de trecere a unui bun din domeniul public al statului în domeniul unei unități administrativ-teritoriale nu este clar ce modalitate va fi aleasă și în baza căror criterii.

5. Din această perspectivă se apreciază că reglementarea incompletă din conținutul art. I — fără menționarea condițiilor în care un astfel de transfer poate fi făcut prin lege — încalcă exigențele de calitate a legii, instituite de art. 1 alin. (5) din Constituție, reprezentând, totodată, și o încălcare a separației puterilor în stat, statuată prin art. 1 alin. (4) din Constituție, în condițiile în care s-ar permite legiuitorului să transfere bunuri *ut singuli*, care nu fac obiect exclusiv al proprietății publice, încălcându-se competența Guvernului de a adopta o hotărâre în acest sens.

6. Autorul arată că, prin Decizia nr. 406 din 15 iunie 2016, Curtea Constituțională a reținut că actele normative prin care se poate face trecerea bunurilor din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale sunt fie legile organice de modificare a legii organice prin care bunurile au fost declarate obiect exclusiv al proprietății publice a statului, fie hotărârile Guvernului, atunci când bunurile nu constituie obiect exclusiv al proprietății publice a statului.

7. În aceste condiții, autorul observă că, în situația particulară a imobilelor ce fac obiect exclusiv al proprietății publice a statului

sau a unităților administrativ-teritoriale, singura posibilitate de transmitere a acestor bunuri din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale este aceea *ut singuli*, prin legea organică de modificare a legii organice prin care imobilul a fost declarat obiect exclusiv al proprietății publice. În acest context, singura situație particulară în care Parlamentul poate adopta o lege prin care să se realizeze un transfer *ut singuli* este aceea în care bunul vizat face obiect exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale. Or, prin modificarea adusă art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 și prin reglementarea trecerii unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale prin lege, se deschide posibilitatea adoptării unor legi cu caracter individual pentru bunuri aflate în proprietatea publică a statului, dar care nu fac obiect exclusiv al proprietății publice. Acest lucru contravine rolului Parlamentului și funcției sale de legiferare, precum și principiului separației puterilor în stat.

8. Autorul face referire la jurisprudența Curții Constituționale cu privire la caracterul general normativ al legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 494 din 21 noiembrie 2013, Decizia nr. 574 din 16 octombrie 2014, paragraful 21, și Decizia nr. 777 din 28 noiembrie 2017, paragraful 24). În acest context se arată că adoptarea unor legi cu caracter individual, așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența precitată, aduce atingere principiului separației și echilibrului puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție, ceea ce afectează legea în ansamblu. O lege adoptată în condițiile de mai sus contravine principiului constituțional al egalității în drepturi, astfel cum își găsește expresie în art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală, având caracter discriminatoriu, și, ca atare, este, sub acest aspect, în totalitate neconstituțională. De asemenea se arată că este încălcat și art. 16 alin. (2) din Constituție, în măsura în care un anumit subiect de drept este sustras, prin efectul unei dispoziții legale adoptate exclusiv în considerarea lui și aplicabile numai în ceea ce îl privește, incidenței unei reglementări legale constituind dreptul comun în materie. Astfel, dispozițiile legale în cauză nesocotesc principiul constituțional potrivit căruia „*nimeni nu este mai presus de lege*”.

9. În jurisprudența precitată, Curtea a mai reținut că acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în domenii care aparțin în exclusivitate actelor cu caracter infralegal, administrativ, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale acestei autorități consacrate de art. 61 alin. (1) din Constituție și transformarea acesteia în autoritate publică executivă. Or, o astfel de interpretare este contrară celor statuate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa și, prin urmare, este în contradicție cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, care consacră obligativitatea *erga omnes* a deciziilor Curții Constituționale.

10. Nu în ultimul rând, reglementarea posibilității ca Parlamentul să adopte legi cu caracter individual pentru bunuri ce se află în domeniul public al statului, dar care nu fac obiect exclusiv al proprietății publice, este una contrară și art. 52 din Constituție, fiind astfel eludată posibilitatea persoanei vătămate de o autoritate publică printr-un act administrativ, de a se adresa unei instanțe.

11. Autorul sesizării arată că dispozițiile art. II din legea criticată aduc atingere prevederilor art. 136 alin. (3) și (4) și art. 147 alin. (4) din Constituție întrucât, potrivit considerentelor de principiu reținute în jurisprudența Curții Constituționale, bunurile obiect exclusiv al proprietății publice, prin declarația legii, pot fi transferate din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale „*prin legea organică de modificare a legii organice prin care terenul a fost declarat obiect exclusiv al proprietății publice*”. Aceste considerente nu se referă la modificarea cadrului general prevăzut de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, ci la modificarea prevederilor prin care bunul respectiv a fost declarat ca fiind obiect exclusiv al proprietății publice sau la instituirea unei derogări de la respectivele prevederi, concluzie care rezultă și din conținutul dispozițiilor art. 860 alin. (3) din Codul civil. În celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale și invers se face în condițiile legii. Or, în adoptarea soluției legislative criticate se pornește de la o confuzie între regimul juridic al bunurilor proprietate publică exclusivă și regimul juridic al bunurilor proprietate publică neexclusivă. Totodată, se realizează o confuzie între înțelesul sintagmei „*ca urmare a modificării legii organice*” și cel al sintagmei „*în condițiile legii*”, confuzie ce are ca rezultat un amestec între cele două teze diferite ale art. 860 alin. (3) din Codul civil.

12. În situația de față, pentru respectarea dispozițiilor constituționale ale art. 136 alin. (3), care se referă la bunurile ce fac obiect exclusiv al proprietății publice, și a jurisprudenței Curții Constituționale, legiuitorul trebuia să realizeze o derogare expresă de la cap. I pct. 29 din anexa la Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică. Din această perspectivă, dispozițiile art. II din legea supusă controlului de constituționalitate aduc atingere prevederilor art. 136 alin. (3) și art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, din perspectiva jurisprudenței Curții Constituționale, care face referire la necesitatea „*modificării legii organice prin care terenul a fost declarat obiect exclusiv al proprietății publice*”.

13. Autorul mai arată că, potrivit art. II din legea supusă controlului de constituționalitate, bunul imobil și terenul aferent sunt trecute din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău în domeniul public al județului Bacău și în administrarea Consiliului Județean Bacău. Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, transferul din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor județene, respectiv a Consiliului General al Municipiului București, nu poate echivala cu operațiunea juridică de constituire a dreptului real de administrare, dat fiind faptul că unitățile administrativ-teritoriale nu pot avea calitatea de subiecte ale dreptului de administrare, acestea devenind titularile dreptului de proprietate publică. Mai mult, transmitând însuși dreptul de proprietate publică unității administrativ-teritoriale, statul nu poate constitui, în același timp, și dreptul de administrare în favoarea autorităților administrației publice locale, întrucât nu mai este titularul dreptului de proprietate publică corespunzător, pe care tocmai l-a transmis (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 10 ianuarie 2014).

14. Aplicând aceste considerente la soluția legislativă propusă, se apreciază că imobilul și terenul trec din proprietatea statului în cea a județului Bacău, motiv pentru care statul nu poate constitui simultan și un drept de administrare, întrucât, după transmitere, nu mai este proprietarul bunurilor respective. În consecință, un drept de administrare asupra unui bun aflat în domeniul public al județului Bacău va trebui constituit, potrivit dispozițiilor art. 867 alin. (1) din Codul civil, prin hotărâre a Consiliului județean. Pentru aceste motive soluția legislativă aleasă de Parlament contravine art. 136 alin. (4) din Legea fundamentală, care consacră la nivel constituțional modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate publică.

15. Potrivit prevederilor art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra acesteia.

16. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată arătând că, în aplicarea celor statuate prin Decizia Curții Constituționale nr. 406 din 15 iunie 2016, legea a fost adoptată ca lege organică de ambele Camere, așa cum rezultă din formula sa de atestare, iar art. I din lege modifică prevederile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, în sensul eliminării atribuției exclusive a Guvernului de a aproba trecerea unui bun din domeniul public al statului în cel al unității administrativ-teritoriale. În noua reglementare, acest transfer se poate face și prin lege, perspectivă din care nu poate fi primită critica referitoare la încălcarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

17. Se arată că prin legea supusă controlului se creează posibilitatea ca și opoziția parlamentară să inițieze propuneri legislative pentru aprobarea unor transferuri de bunuri, fiind evident greu, dacă nu imposibil, ca opoziția să determine Guvernul să emită o hotărâre în acest sens. În plus, intervenția asupra art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 modifică soluția legislativă potrivit căreia Guvernul aprobă prin hotărâre trecerea unui bun dintr-un domeniu în altul. Inițiatorii legii au dorit să introducă o nouă cale a acestui transfer, și anume prin lege, pentru că Parlamentul, organul suprem al poporului român, adoptă norme și cu participarea și la cererea opoziției, astfel eliminându-se riscul ca administrația publică locală, care nu face parte din majoritate, să nu poată obține transferul unui bun.

18. Se mai susține că modificarea suferită de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, în sensul posibilității transferării bunului și prin lege, este constituțională, deoarece este dreptul Parlamentului de a legifera, și nu încalcă nici principiul separației puterilor, pentru că nu a eliminat atribuția Guvernului, care are în continuare dreptul de a aproba transferul, potrivit noului text de lege.

19. Totodată, transferul bunului, reglementat prin art. II din legea supusă controlului de constituționalitate, se realizează, potrivit art. 9 (modificat prin art. I), întrucât intrarea în vigoare a art. I și intrarea în vigoare a art. II nu sunt concomitente, ci succesive. Astfel, potrivit art. III din legea supusă controlului, prevederile art. I intră în vigoare la 3 zile de la publicarea legii în Monitorul Oficial al României, pe când art. II intră în vigoare la 15 zile, iar, pe cale de consecință, trecerea se realizează în baza art. 9 alin. (1), intrat deja în vigoare.

20. În ceea ce privește afirmația autorului sesizării asupra caracterului individual și invocarea eronată a principiilor *intuitu personae* și *ut singuli* se arată că, în cauza dedusă judecătii, obiectul controlului este o lege cu caracter organic, caracter precizat în formula de atestare a actului normativ. Sunt aplicabile, astfel, considerentele care au stat la baza Deciziei Curții Constituționale nr. 406 din 15 iunie 2016.

21. Nu poate fi primită nici critica referitoare la neclaritatea art. I din legea supusă controlului, deoarece atribuția conferită Parlamentului de a aproba transferul prin lege se exercită în condițiile în care legea este însoțită de expunere de motive, iar pentru cazul în care transferul se face prin hotărâre a Guvernului, aceasta este însoțită de notă de fundamentare. Mai mult, noua reglementare a art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 statuează că, la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București ori a consiliului local, transferul se face prin hotărâre a Guvernului, eliminându-se astfel și critica autorului sesizării potrivit căreia s-ar afecta principiul autonomiei locale.

22. Mai mult decât atât, nu se poate reține în cauză aplicabilitatea considerentelor cuprinse în jurisprudența Curții, invocate de autorul sesizării, având în vedere că deciziile respective priveau modificări de patrimoniu/capital. Astfel, în cauză nu este în discuție cumpărarea unui imobil, pentru a se susține încălcarea principiului *intuitu persoane* și încălcarea

normelor privind obligativitatea tranzacționării prin acte cu caracter infralegal.

23. Nu pot fi primite nici criticile referitoare la neconstituționalitatea art. II din legea supusă controlului, în raport cu dispozițiile art. 136 alin. (3) și (4) și cele ale art. 147 alin. (4) din Constituție. În acest sens se arată că autorul sesizării nu indică textul de lege potrivit căruia bunul ce face obiectul transferului constituie obiect exclusiv al proprietății publice. Astfel, anexa la Legea nr. 213/1998 nu reglementează bunurile ce fac obiectul exclusiv al proprietății publice, ci „*unele bunuri care alcătuiesc domeniul public al statului și al unităților administrativ-teritoriale*”. În plus, în anexă se precizează că enumerarea respectivă „*are un caracter exemplificativ*”. De altfel, bunul respectiv nu este cuprins nici în enumerarea cuprinsă în art. 136 alin. (3) din Constituție.

24. De asemenea se arată că nu se poate reține nici critica referitoare la caracterul derogatoriu al normei și incidența celor statuate prin Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 10 ianuarie 2014, având în vedere că legea supusă controlului de constituționalitate nu instituie o normă de derogare, ci folosește evenimentul legislativ al modificării normei juridice or, potrivit Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cele două instituții juridice, a derogării și a modificării reglementării, sunt absolut separate.

25. În final, referitor la invocarea de către autorul sesizării a principiului inalienabilității bunurilor publice, se arată că în cauză nu este vorba despre o înstrăinare a bunului, ci despre trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale, bunurile rămânând astfel în domeniul public. Pe cale de consecință, nu se poate susține afectarea inalienabilității bunurilor proprietate publică.

26. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

27. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

28. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică și pentru trecerea unui imobil din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău, în domeniul public al județului Bacău, având următorul cuprins:

„Art. I. — *La articolul 9 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 448 din 24 noiembrie 1998, cu modificările și completările ulterioare, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:*

«Art. 9. — (1) *Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale se face prin lege, sau, la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București ori a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului, declarându-se din bun de interes public național în bun de interes public județean sau local.*»

Art. II. — (1) *În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare, se aprobă trecerea bunului imobil, format din clădire și teren aferent, situat în municipiul Bacău, str. Calea Mărășești nr. 2, având datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege, din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău în domeniul public al județului Bacău și în administrarea Consiliului Județean Bacău.*

(2) *Județul Bacău va asigura folosința gratuită a spațiilor deținute în prezent de Instituția Prefectului — Județul Bacău, din imobilul prevăzut la alin. (1), pentru funcționarea în bune condiții a acesteia, pe bază de protocol. Instituția Prefectului — Județul Bacău va suporta, în funcție de suprafața deținută, cota-parte din totalul cheltuielilor de funcționare și întreținere.*

(3) *Predarea-preluarea bunului prevăzut la alin. (1) se face pe bază de protocol încheiat între părțile interesate, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.*

(4) *În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Afacerilor Interne va elabora un proiect de hotărâre privind modificarea corespunzătoare a anexei la Hotărârea Guvernului nr. 706/1994 privind trecerea palatelor administrative din municipiile reședințe de județe în administrarea instituțiilor prefectului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 314 din 11 noiembrie 1994, cu modificările ulterioare, precum și a anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1020 și 1020 bis din 21 decembrie 2006, cu modificările și completările ulterioare.*

Art. III. — *Prezenta lege intră în vigoare:*

a) *la 3 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, în ceea ce privește art. I;*

b) *la 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, în ceea ce privește art. II.”*

29. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, autorul susține că sunt încălcate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4) referitor la principiul separației și echilibrului puterilor și alin. (5) sub aspectul condițiilor de calitate ale legii, art. 16 alin. (1) și (2) referitor la egalitatea în drepturi, art. 52 — *Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*, art. 61 alin. (1) referitor la rolul Parlamentului, art. 136 alin. (3), prin care se stipulează cu privire la bunurile care fac obiect exclusiv al proprietății publice și alin. (4) referitor la inalienabilitatea bunurilor proprietate publică și art. 147 alin. (4) referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

30. Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată încă, precum și sub aspectul titularului dreptului de sesizare a Curții Constituționale, sesizarea fiind semnată de Președintele României. Totodată, Curtea Constituțională reține că obiecția a fost formulată în termenul procedural de 20 de zile, menționat în Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, paragraful 70.

31. Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea reține că sunt întemeiate criticile de neconstituționalitate referitoare la art. I din legea criticată. În acest sens, Curtea va face referire la reperatele fixate în jurisprudența sa, cu privire la transferul interdomețial al bunurilor, prin deciziile nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, și nr. 406 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 15 iulie 2016, precum și cu privire la interdicția reglementării prin legi cu caracter individual (Decizia nr. 118 din 19 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 27 aprilie 2018).

32. Astfel, prin Decizia nr. 406 din 15 iunie 2016, Curtea a reținut, în esență, că, potrivit art. 136 alin. (3) teza finală din Legea fundamentală, raportat la art. 860 alin. (3) teza întâi din Codul civil, în situația în care bunurile formează obiectul exclusiv al proprietății publice a statului ori a unității administrativ-teritoriale, în temeiul unei legi organice, trecerea din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale sau invers operează numai printr-o modificare a legii organice, respectiv prin adoptarea unei legi organice de modificare a legii organice prin care bunurile au fost declarate obiect exclusiv al proprietății publice. În celelalte cazuri, Curtea

a reținut că, potrivit art. 136 alin. (2) din Constituție raportat la art. 860 alin. (3) teza a doua din Codul civil, și anume atunci când bunurile pot aparține, potrivit destinației lor, fie domeniului public al statului, fie domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, trecerea din domeniul public al statului în cel al unităților administrativ-teritoriale sau invers se face în condițiile legii, respectiv în condițiile art. 9 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 24 noiembrie 1998, cu modificările și completările ulterioare, și anume la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului sau, simetric, la cererea Guvernului, prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local.

33. Totodată, Curtea a reținut, cu valoare de principiu, prin Decizia nr. 406 din 15 iunie 2016, paragraful 31, că, în situația particulară a bunurilor care fac obiect exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, singura posibilitate de transmitere a acestor bunuri din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale este aceea *ut singuli* (în acel caz, prin legea organică de modificare a legii organice prin care terenul a fost declarat obiect exclusiv al proprietății publice). De aceea, în această ipoteză, nu își găsesc aplicabilitate considerentele reținute în jurisprudența Curții, potrivit cărora legile astfel adoptate ar fi neconstituționale, întrucât ar avea caracter individual. Această situație particulară vizează, însă, numai bunurile care fac obiect exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, întemeindu-se pe prevederile art. 136 alin. (3) teza finală din Constituție, raportate la dispozițiile art. 860 alin. (3) teza întâi din Codul civil.

34. Pentru celelalte bunuri, care nu constituie obiect exclusiv al proprietății publice, Curtea a reținut că transferul se face în condițiile legii, respectiv, pentru cele care trec din proprietatea publică a statului în cea a unităților administrativ-teritoriale, el se realizează în condițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, prin hotărâre a Guvernului.

35. Curtea mai reține că prin Decizia nr. 118 din 19 martie 2018, paragrafele 30—31, făcând referire la deciziile sale nr. 600 din 9 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.060 din 26 noiembrie 2005, nr. 970 din 31 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 22 noiembrie 2007, nr. 494 din 21 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 819 din 21 decembrie 2013, și nr. 574 din 16 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014, paragraful 21, Curtea a reiterat jurisprudența sa unitară potrivit căreia legea, ca act juridic al Parlamentului, reglementează relații sociale generale, fiind, prin esența și finalitatea ei constituțională, un act cu aplicabilitate generală. Prin definiție, legea, ca act juridic de putere, are caracter unilateral, dând expresie exclusiv voinței legiuitorului, ale cărei conținut și formă sunt determinate de nevoia de reglementare a unui anumit domeniu de relații sociale și de specificul acestuia. Or, în măsura în care domeniul de incidență al reglementării este determinat concret, aceasta are caracter individual, ea fiind concepută nu pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normei, ci, *de plano*, într-un singur caz, prestabilit fără echivoc. În cazul în care Parlamentul își arogă competența de legiferare, în condițiile, domeniul și cu finalitatea urmărite, se încălcă principiul separației și echilibrului puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție, viciu care afectează legea în ansamblu.

36. Curtea a mai reținut că acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în domenii care aparțin în exclusivitate actelor cu caracter infralegal, administrativ, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale acestei autorități, consacrate

de art. 61 alin. (1) din Constituție, și transformarea acesteia în autoritate publică executivă.

37. Aplicând aceste considerente la cauza de față, Curtea reține că modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, prin textul art. I din legea supusă controlului, în sensul introducerii legii ca modalitate de trecere a bunurilor din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, aduce atingere art. 1 alin. (4) și art. 61 alin. (1) din Constituție, deoarece Parlamentul, care ar trebui să adopte legi aplicabile unui număr nedeterminat de cazuri concrete, își arogă competența de legiferare cu caracter individual pentru bunuri determinate *ut singuli*, în mod discreționar, oricând și în orice condiții. Folosind în mod nediferențiat termenul de „lege”, în condițiile în care, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, numai bunurile care fac obiect exclusiv al proprietății publice pot fi transferate dintr-un domeniu în altul prin lege organică, textul de lege supus controlului încalcă principiile statuate de Curte în jurisprudența sa și extinde în mod nepermis posibilitatea de a realiza prin lege transferul unor bunuri, într-un domeniu în care ar trebui în exclusivitate emise doar hotărâri ale Guvernului.

38. Curtea reține că art. I din legea supusă controlului aduce atingere și dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție sub aspect clarității, preciziei și previzibilității legii.

39. Astfel, prin Decizia nr. 62 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 2 mai 2018, paragrafele 51—53, Curtea a constatat, de principiu, făcând referire la jurisprudența sa, că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat.

40. În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în *Cauza Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în *Cauza Sissanis împotriva României*, paragraful 66).

41. Aplicând aceste considerente de principiu la cauza de față, Curtea reține că art. I din legea criticată aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul condițiilor de claritate, precizie și previzibilitate, deoarece introduce posibilitatea transferului interdomenial al bunurilor prin lege, fără a face referire la tipul de lege prin care se face transferul, transfer permis, așa cum a precizat Curtea în jurisprudența sa, numai prin lege organică în situația bunurilor care fac obiect exclusiv al proprietății publice. Totodată, art. I din legea supusă controlului nu îndeplinește condițiile de claritate, precizie și previzibilitate, deoarece reglementează cu privire la faptul că transferul se face prin lege sau prin hotărâre a Guvernului, instituind practic două modalități alternative de transfer, atât prin acte ale puterii legislative, cât și prin acte ale puterii executive, fără nicio distincție cu privire la domeniul acestora de aplicare.

42. În plus față de criticile formulate de autorul sesizării, Curtea mai reține că art. I din legea supusă controlului aduce atingere și dispozițiilor constituționale ale art. 102 alin. (1) teza finală, conform cărora Guvernul exercită conducerea generală a administrației publice, și art. 120 alin. (1), potrivit căruia administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice.

43. Astfel, Curtea observă că dreptul de proprietate publică este reglementat în Codul civil, cartea a III-a *Despre bunuri* titlul VI *Proprietatea publică*. Codul civil se completează cu prevederile Legii nr. 213/1998, care are ca scop reglementarea regimului juridic al bunurilor proprietate publică și delimitarea, în principiu, a domeniului public al statului și al unităților

administrativ-teritoriale, precum și transferul interdomenial al bunurilor proprietate publică sau privată.

44. Curtea constată că transferurile interdomeniale ale bunurilor proprietate publică, reglementate de Legea nr. 213/1998, se fac prin acte administrative — hotărâri ale Guvernului, la cererea consiliilor locale, județene sau a Consiliului General al Municipiului București, precum și la cererea Guvernului, prin hotărâri ale consiliilor menționate. Totodată, este obligatorie declararea bunurilor ca fiind de interes public național, județean sau local pentru a justifica aceste transferuri.

45. Curtea reține că această arhitectură a Legii nr. 213/1998 se întemeiază pe dispozițiile art. 102 alin. (1) teza finală și ale art. 120 alin. (1) din Constituție. Pentru a da eficiență dispozițiilor constituționale, legiuitorul a reglementat un regim juridic distinct al bunurilor care fac obiectul proprietății publice a statului și a unităților administrativ-teritoriale. În acest sens, transferul interdomenial se stabilește în funcție de nevoile acestora, subsecvent transmiterii dreptului de proprietate publică constituindu-se și dreptul de administrare cu privire la bunuri. Cererea de transfer, obligatorie potrivit actului normativ criticat, se face de către Guvern sau consiliile menționate și trebuie să aibă un temei/motiv, iar actul prin care se face trecerea, hotărâre a Guvernului sau a consiliilor, poate fi atacat în fața instanțelor de contencios administrativ.

46. Curtea se va raporta, în sprijinul celor anterior reținute, și la considerentele Deciziei nr. 1 din 10 ianuarie 2014, prin care s-a constatat încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în condițiile în care, prin legea supusă controlului, sunt încălcate principiile de bază stabilite prin legile-cadru ce guvernează domeniul în care legea este adoptată, în cazul de față Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 164 din 2 aprilie 2001, și Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 20 februarie 2007.

47. Curtea observă prevederile Legii nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, potrivit cărora Guvernul este autoritatea publică a puterii executive care exercită atât conducerea generală a administrației publice, cât și funcția de administrare a proprietății statului — prin care se asigură administrarea proprietății publice și private a statului — precum și gestionarea serviciilor pentru care statul este responsabil [a se vedea art. 1 alin. (1) și alin. (5) lit. c) și art. 11 lit. a) și m) din Legea nr. 90/2001].

48. Curtea observă, de asemenea, dispozițiile Legii nr. 215/2001, potrivit cărora autoritățile administrației publice locale administrează sau, după caz, dispun de resursele financiare, precum și de bunurile proprietate publică sau privată ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, în conformitate cu principiul autonomiei locale, iar unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu, titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii (a se vedea art. 10 și art. 21 din Legea nr. 215/2001).

49. Prin urmare, art. I din legea supusă controlului alterează funcția Guvernului și a autorităților administrației publice locale de a administra proprietatea publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale.

50. De asemenea, Curtea mai reține că, prin Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, paragrafele 183—185, s-a statuat că mecanismul de transmitere a proprietății, reglementat de legea criticată, a unor bunuri din domeniul privat al statului în domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale, prin efectul legii și fără existența acordului unităților administrativ-teritoriale, reprezintă o încălcare a principiului constituțional al autonomiei locale, reglementat prin art. 120 alin. (1) din Constituție, care privește

atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestionarea, sub propria responsabilitate, a intereselor colectivităților pe care autoritățile publice le reprezintă.

51. Curtea observă că aceste considerente de principiu sunt aplicabile și în prezenta cauză. Și în situația trecerii bunurilor din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, cu excepția celor care fac obiect exclusiv al proprietății publice, aceasta nu se poate face prin efectul legii, ci, așa cum prevede art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, unitățile administrativ-teritoriale trebuie să facă o cerere în acest sens, adică să-și exprime acordul, acestea fiind obligate să justifice temeinic pentru fiecare caz, în note explicative anexate la inventar, creșterea sau diminuarea patrimoniului, potrivit art. 14 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 53/2002 privind Statutul-cadru al unității administrativ-teritoriale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 633 din 27 august 2002.

52. Curtea reține că inexistența acordului unităților administrativ-teritoriale în ceea ce privește transferul bunurilor în patrimoniul acestora, inclusiv al celor din domeniul public, reprezintă o încălcare a principiului constituțional al autonomiei locale, reglementat prin art. 120 alin. (1) din Constituție.

53. În aceste condiții, introducerea prin art. I din legea supusă controlului a posibilității transferului bunurilor prin lege, act ce ține de autoritatea legislativă, într-un domeniu care ține de administrație și autoritatea executivă aduce atingere art. 1 alin. (4) și (5), art. 102 alin. (1) teza finală și art. 120 alin. (1) din Constituție.

54. În plus, Curtea observă că reglementarea transferului din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale a bunurilor care nu formează obiect exclusiv al proprietății publice, prin hotărâre a Guvernului, permite exercitarea controlului de legalitate cu privire la acestea de către instanțele de contencios administrativ, dându-se eficiență astfel dispozițiilor art. 52 din Legea fundamentală.

55. Or, modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998, în sensul introducerii posibilității transferului prin lege, care nu poate fi supusă controlului instanțelor de contencios administrativ, ci numai controlului *a priori* ori *a posteriori* exercitat de Curtea Constituțională, conduce la inaplicabilitatea art. 52 din Legea fundamentală, într-un domeniu ce ține exclusiv de transferul dreptului de proprietate publică asupra bunurilor, de către Guvern, care exercită conducerea generală a administrației publice.

56. Referitor la criticile de neconstituționalitate ale art. II alin. (1) din legea supusă controlului, Curtea constată, în primul rând, că bunul imobil supus transferului din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău în domeniul public al județului Bacău și în administrarea Consiliului Județean Bacău este nominalizat în cap. I pct. 29 din anexa la Legea nr. 213/1998, intitulată *Lista cuprinzând unele bunuri care alcătuiesc domeniul public al statului și al unităților administrativ-teritoriale*, care are următorul cuprins: „*Domeniul public al statului este alcătuit din următoarele bunuri: [...] 29. terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea: [...] serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și prefecturile, cu excepția celor dobândite din venituri proprii extrabugetare, care constituie proprietatea privată a acestora*”.

57. Curtea reține că nominalizarea bunului în cap. I pct. 29 din anexa la Legea nr. 213/1998, lege organică, nu are semnificația declarării sale ca bun ce face obiect exclusiv al proprietății publice, astfel cum afirmă autorul obiecției. Enumerarea din anexă are caracter exemplificativ, iar prin aceasta s-a încercat o delimitare, în principiu, a domeniului public al statului, a domeniului public județean și a domeniului public local al comunelor, orașelor și municipiilor.

58. Curtea constată că regimul palatelor administrative (bunul cu privire la care se intenționează trecerea fiind Palatul administrativ cu sediul în municipiul Bacău) este reglementat

prin Hotărârea Guvernului nr. 706/1994 privind trecerea palatelor administrative din municipiile reședințe de județe în administrarea instituțiilor prefectului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 314 din 11 noiembrie 1994, potrivit căreia palatele administrative din municipiile reședințe de județe, care au funcționat ca sedii ale fostului partid comunist, trecute în proprietatea statului în temeiul Decretului-lege nr. 30/1990 și al Hotărârii Guvernului nr. 115/1990, sunt bunuri proprietate publică de interes național. Potrivit art. 2 din această hotărâre, palatele administrative, având datele de identificare prevăzute în anexă (bunul se află la poziția 4), trec în administrarea instituțiilor prefectului. Destinația palatelor administrative este aceea de sedii ale instituțiilor publice de interes național și județean, respectiv pentru instituțiile prefectului, consiliul județean, servicii publice deconcentrate ale ministerelor, camere de conturi, birouri parlamentare, consiliul local ale municipiilor reședință de județ și, în limita spațiului disponibil, pentru autorități publice autonome, confederații, federații sindicale și redacții ale ziarelor, cu respectarea normelor legale.

59. În aceste condiții, având în vedere că bunul supus transferului nu constituie obiect exclusiv al proprietății publice, în lipsa unei declarații exprese a legii organice, acesta ar fi trebuit trecut din proprietatea publică a statului în aceea a unității administrativ-teritoriale prin hotărâre a Guvernului, la cererea Consiliului Județean Bacău, potrivit art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 în vigoare.

60. Pentru aceste motive Curtea nu poate primi critica autorului sesizării privind încălcarea art. 136 alin. (3) din Constituție, acest articol neavând incidență în cauză.

61. Curtea reține, însă că, este întemeiată critica de neconstituționalitate a art. II alin. (1) din legea supusă controlului, sub aspectul modului de transmitere a dreptului de administrare, prin raportare la dispozițiile art. 136 alin. (4) din Legea fundamentală.

62. Astfel, potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 1 din 10 ianuarie 2014, paragrafele 190 și 191, transferul din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor județene nu poate echivala cu operațiunea juridică de constituire a dreptului real de administrare, dat fiind faptul că unitățile administrativ-teritoriale nu pot avea calitatea de subiecte ale dreptului de administrare, întrucât ele sunt chiar titularile dreptului de proprietate publică. Mai mult, transmitând însuși dreptul de proprietate publică către unitatea administrativ-teritorială, statul nu poate constitui în același timp și dreptul de administrare în favoarea autorităților administrației publice locale, întrucât nu mai este titularul dreptului de proprietate

publică corespunzător, pe care tocmai l-a transmis. Pentru toate aceste considerente, Curtea a reținut că modalitatea de constituire a unui drept de administrare asupra bunurilor proprietate publică, supuse transferului interdomenial, este incompatibilă cu noțiunea și caracterele juridice ale dreptului real de administrare, corespunzător dreptului de proprietate publică, și, pe cale de consecință, contravine dispozițiilor art. 136 alin. (4) din Legea fundamentală, care consacră la nivel constituțional modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate publică.

63. Aplicând aceste considerente la cauza de față, Curtea reține că, prin art. II alin. (1) din legea supusă controlului, odată cu transmiterea bunului din domeniul public al statului în domeniul public al județului Bacău se transmite și dreptul de administrare Consiliului Județean Bacău, or, transmitând dreptul de proprietate publică către unitatea administrativ-teritorială, statul nu poate constitui în același timp și dreptul de administrare în favoarea autorităților administrației publice locale, întrucât nu mai este titularul dreptului de proprietate publică corespunzător, pe care tocmai l-a transmis. În aceste condiții, art. II alin. (1) din lege aduce atingere art. 136 alin. (4) din Legea fundamentală.

64. Curtea mai constată că este întemeiată și critica privind încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție, deoarece, așa cum s-a arătat, nu sunt respectate deciziile Curții Constituționale cu privire la interzicerea reglementării prin lege cu privire la un caz determinat, ilustrativă fiind Decizia nr. 118 din 19 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 27 aprilie 2018. Sunt încălcate, de asemenea, și considerentele de principiu reținute în deciziile nr. 1 din 10 ianuarie 2014 și nr. 406 din 15 iunie 2016, cu privire la încălcarea principiului autonomiei locale și a imposibilității constituirii dreptului de administrare concomitent cu acela de proprietate, precum și cele reținute cu privire la situația excepțională în care transferul unui bun din proprietatea publică exclusivă a statului și a unităților administrativ-teritoriale se poate face prin lege organică.

65. Curtea observă că dispozițiile art. 16 alin. (1) și (2) din Legea fundamentală nu au incidență în cauză.

66. Referitor la art. II alin. (2)—(4) și art. III din legea criticată, Curtea reține că acestea rămân fără obiect, prin declararea ca neconstituționale a prevederilor art. I și art. II alin. (1) din aceeași lege, de care sunt indisolubil legate. Aceasta deoarece dispozițiile legale declarate neconstituționale constituie elemente fundamentale ale legii (a se vedea, *ad similibet*, paragrafele 67 și 68 ale Deciziei nr. 61 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 30 martie 2017).

67. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea pentru modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică și pentru trecerea unui imobil din domeniul public al statului și din administrarea Instituției Prefectului — Județul Bacău, în domeniul public al județului Bacău este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 mai 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Cătălina Turcu

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI**GUVERNUL ROMÂNIEI****HOTĂRÂRE****privind aprobarea desființării Stadionului orașenesc Săveni
situat în orașul Săveni, Str. Independenței nr. 2,
județul Botoșani, în vederea realizării obiectivului
de investiții „Construire Complex Sportiv”,
Str. Independenței nr. 2, orașul Săveni**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 79 alin. (1) din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă desființarea Stadionului orașenesc Săveni, situat în orașul Săveni, Str. Independenței nr. 2, județul Botoșani, în vederea realizării obiectivului de investiții „Construire Complex Sportiv” în orașul Săveni, Str. Independenței nr. 2, județul Botoșani, realizat prin Compania Națională de Investiții — „C.N.I.” — S.A., potrivit datelor de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Terenul eliberat în urma desființării este destinat exclusiv în vederea realizării obiectivului de investiții prevăzut la art. 1.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:

Ministrul tineretului și sportului,

Constantin-Bogdan Matei

Viceprim-ministru,

ministrul dezvoltării regionale

și administrației publice,

Vasile-Daniel Suci

București, 12 iunie 2019.

Nr. 399.

ANEXĂ

DATELE DE IDENTIFICARE

**ale imobilului-teren în suprafață de 10.006 mp și construcție, înscris în CF nr. 52259, situat în orașul Săveni,
Str. Independenței nr. 2, județul Botoșani, propus pentru desființare în vederea realizării obiectivului de investiții
„Construire Complex Sportiv” Săveni**

Nr. crt.	Denumirea bunului	Adresa bunului	Caracteristicile tehnice ale bunului imobil	Situație juridică actuală
1	Stadion orașenesc Săveni	Intravilanul orașului Săveni, județul Botoșani, Str. Independenței nr. 2, tarlăua 60, parcela 1471	Suprafață teren — 10.006 mp (măsurată) și construcție C1—clădire cu destinație cabine vestiar construită în anul 1981, din cărămidă, compusă din 6 încăperi acoperită cu tablă, având suprafață construită la sol — 157 mp (parter)	Domeniul public al orașului Săveni, județul Botoșani

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

**privind modificarea anexei nr. 41 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006
pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului**

Având în vedere art. 2 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare,
în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 20 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Anexa nr. 41 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.020 și 1.020 bis din 21 decembrie 2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică astfel:

a) valoarea de inventar a unor imobile aflate în administrarea Serviciului de Informații Externe se modifică ca urmare a unor lucrări de modernizare, potrivit anexei nr. 1;

b) valoarea de inventar a unui imobil aflat în administrarea Serviciului de Informații Externe se modifică ca urmare a

rectificării unei erori de înregistrare, precum și înscrierii rezultatului măsurătorilor cadastrale ce au evidențiat o suprafață de teren în minus față de suprafața inițială, potrivit anexei nr. 2.

Art. II. — Serviciul de Informații Externe își va actualiza în mod corespunzător datele din evidența cantitativ-valorică și va opera, împreună cu Ministerul Finanțelor Publice, modificările corespunzătoare în anexa nr. 41 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Art. III. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:

Directorul Serviciului de Informații Externe,

Petru Gabriel Vlase

Ministrul finanțelor publice,

Eugen Orlando Teodorovici

București, 12 iunie 2019.

Nr. 400.

ANEXA Nr. 1

DATELE DE IDENTIFICARE

a imobilelor a căror valoare de inventar se modifică ca urmare a lucrărilor de modernizare

Ordonator principal de credite/Administrator		Serviciul de Informații Externe			
Nr. MFP	Codul de clasificare	Denumirea	Adresa	Anul dobândirii/dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)
10668016					
97006	8.19.01	Clădire	Municipiul București, sectorul 2	1972	8.978.685
97007	8.19.01	Clădire	Municipiul București, sectorul 2	1972	3.210.321
150156	8.19.01	Clădire	Municipiul București, sectorul 3	1996	36.385.250

ANEXA Nr. 2

DATELE DE IDENTIFICARE

a imobilului pentru care se modifică valoarea de inventar, ca urmare a rectificării unei erori de înregistrare, precum și înscrierii rezultatului măsurătorilor cadastrale ce au evidențiat o suprafață de teren în minus față de suprafața inițială

Ordonator principal de credite/Administrator		Serviciul de Informații Externe			
Nr. MFP	Cod de clasificare	Denumirea	Adresa	Anul dobândirii/dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)
10668016					
97056	8.19.01	Teren	Municipiul București, sectorul 3	1998	329.705

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL TRANSPORTURILOR

ORDIN

privind măsurile pentru aplicarea art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 1.321/2007 și (CE) nr. 1.330/2007 ale Comisiei

Având în vedere dispozițiile art. 16 alin. (12) și (13) din Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului, și a Regulamentelor (CE) nr. 1.321/2007 și (CE) nr. 1.330/2007 ale Comisiei,

în temeiul prevederilor art. 4 lit. b) și x) din Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 5 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 21/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul transporturilor emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Se desemnează Autoritatea Aeronautică Civilă Română ca organism responsabil cu punerea în aplicare a art. 16 alin. (12) din Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentelor (CE) 1.321/2007 și (CE) nr. 1.330/2007 ale Comisiei, denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 376/2014*.

(2) În calitate de organism responsabil, Autoritatea Aeronautică Civilă Română are următoarele atribuții:

a) primește și gestionează sesizările din partea angajaților sau a personalului contractat din cadrul agenților aeronautici civili privind presupuse încălcări ale normelor de „Cultură justă” și face recomandări agenților aeronautici cu privire la respectarea normelor de „Cultură justă”;

b) face recomandări autorităților statului cu privire la adoptarea de măsuri împotriva celor care încalcă principiile de protecție ale rapoartelor sau persoanelor menționate în rapoartele de eveniment;

c) poate decide reexaminarea normelor interne de „Cultură justă” adoptate în cadrul agenților aeronautici civili;

d) participă, după caz, la solicitarea autorităților competente, la stabilirea sistemului de sancțiuni pentru încălcarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 376/2014.

Art. 2. — Direcția transport aerian din cadrul Ministerului Transporturilor întocmește și transmite Comisiei Europene, în coordonare cu Autoritatea Aeronautică Civilă Română și Autoritatea de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile, raportul la care se face referire la art. 16 alin. (13) din Regulamentul (UE) nr. 376/2014.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul transporturilor,
Dragoș-Virgil Titea,
secretar de stat

București, 10 iunie 2019.
Nr. 931.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

